

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра німецької філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Практична граматика

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Німецька мова і література»

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.043 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – німецька

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ, 2022

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Практична граматики
Викладач (-і)	Павлишинець Олена Олегівна Петришак Богдана Ярославівна Весоловський Олег Васильович
Контактний телефон викладача	050 627 47 98 (Павлишинець О.О.), 050 338 68 23 (Петришак Б.Я.), 050 624 62 24 (Весоловський О.В.)
E-mail викладача	olena.pavlyshynets@pnu.edu.ua , bohdana.petryshak@pnu.edu.ua , oleh.vesolovskyi@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/Заочний
Обсяг дисципліни	12 кредитів ЄКТС, 360 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Відповідно до розкладу викладача
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Курс «Практична граматики» має на меті забезпечити студентів знаннями з основних розділів граматики сучасної німецької мови, зокрема морфології і синтаксису. <u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є основні граматичні вміння і навички, які є передумовою адекватного використання німецької мови в усному і писемному мовленні. Курс формує практичне вміння використовувати широкий спектр лексико-граматичних засобів мови для успішного спілкування німецькою мовою, співвідносити граматичні закономірності рідної і іноземної мови для використання цих навичок при виконанні перекладних вправ з української мови на німецьку і навпаки, сприяє розвитку професійних навичок вживання граматичних структур німецької мови в усному спілкуванні та збагаченню загального лінгвістичного досвіду студентів для подальшого вдосконалення ними своїх лексико-граматичних вмінь і навичок.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою</u> вивчення курсу є формування у студентів міцних граматичних навичок правильної німецької мови в її усній та писемній формах. <u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є: - формування у студентів вмінь використовувати граматичні засоби німецької мови в усному і писемному мовленні; - знання способів утворення і умов функціонування граматичних форм і конструкцій, моделей побудови словосполучень і речень; - вмінь граматично правильно будувати висловлювання в усній і писемній формі, пояснювати граматичний матеріал німецькою мовою. - створення міцної бази граматичної для формування необхідної комунікативної спроможності в сферах професійного та ситуативного спілкування в усній і письмовій формах; - формування у студентів наукового уявлення про системний характер граматики німецької мови.	
4. Програмні компетентності	
<u>Загальні компетентності</u> - Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями з іноземної мови, мовознавства, літературознавства, перекладу; - здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; - уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; - здатність працювати в команді та автономно; - здатність спілкуватися з професійних питань німецькою мовою;	

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях професійної або навчальної діяльності;

Фахові компетентності:

- здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, теорію та історію, функції, рівні;
- здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії німецької мови;
- здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя;
- здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

5. Програми результати навчання

- Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та німецькою мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації;
- ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;
- організовувати процес свого подальшого навчання й самоосвіти із значним ступенем автономності;
- розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів;
- аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності;
- використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя;
- дотримуватися правил академічної доброчесності.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
практичні заняття	132
самостійна робота	228

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1,2,3,4	035 Філологія	1, 2	В

Тематика навчальної дисципліни

Семестр 1

Тема	кількість год.	
	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Граматика як наука. Морфологія та синтаксис. Огляд основних понять.	2	2
Тема 2. Просте речення. Розповідне, питальне та окличне речення. Поняття про особові та безособові речення,	4	6

стверджувальні та заперечні речення. Члени речення. Порядок слів у простому реченні. Порядок слів в реченні з додатками в Давальному та Знахідному відмінках. Порядок слів в реченні з додатками та обставинами.		
Тема 3. Дієслово. Загальне поняття та граматичні категорії дієслова. Основні форми дієслова. Відмінювання дієслів в теперішньому часі (Präsens). Значення та вживання теперішнього часу.	4	6
Тема 4. Дієслова з відокремлюваними та невідокремлюваними префіксами. Префікси, які можуть бути відокремлювані або невідокремлювані.	4	6
Тема 5. Зворотні дієслова. Вживання зворотного займенника sich або відповідного особового займенника в Знахідному або Давальному відмінку.	2	4
Тема 6. Наказовий спосіб дієслів (<i>Imperativ</i>). Утворення 4 форм наказового способу. Наказовий спосіб допоміжних дієслів. Альтернативні форми наказового способу. Тематична контрольна робота.	4	6
Тема 7. Іменник. Артикль та його функції. Вживання артикля: означений, неозначений та нульовий артикль. Відмінювання артикля.	2	4
Тема 8. Граматичний рід іменника. Визначення роду іменника за його семантичним значенням. Визначення роду іменника за його граматичною формою. Коливання роду іменника (подвійний рід) та рід складних іменників. Омоніми.	2	4
Тема 9. Відмінювання іменників. Основні типи відмінювання іменників в однині. Відмінювання іменників в множині. Відмінювання власних назв.	4	8
Тема 10. Утворення множини іменників. Іменники, які вживаються тільки в однині (<i>Singulariatantum</i>) та іменники, які вживаються тільки в множині (<i>Pluraliatantum</i>). Особливості утворення множини. Утворення множини омонімів. Тематична контрольна робота.	2	4
Тема 11. Модальні дієслова. Утворення основних форм та відмінювання в теперішньому часі модальних дієслів. Значення та вживання модальних дієслів.	2	6
Підсумкова контрольна робота	2	2
ЗАГ.: 90	32	58
Семестр 2		
Тема	кількість год.	
	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Часові форми дієслова. Форма минулого часу <i>Präteritum</i> . Форма минулого часу <i>Perfekt</i> . Форма минулого часу <i>Plusquamperfekt</i> . Форми майбутнього часу <i>Futur I</i> та <i>Futur II</i> . Тематична контрольна робота.	8	8

Тема 2. Прикметник. Атрибутивне та предикативне вживання прикметників. Відмінювання прикметників. Субстантивовані прикметники. Ступені порівняння прикметників. Тематична контрольна робота.	6	6
Тема 3. Прислівник. Класифікація та вживання прислівників. Ступені порівняння прислівників. Займенникові прислівники.	2	4
Тема 4. Модальні слова.	-	4
Тема 5. Числівник. Кількісні та порядкові числівники. Дробові і помножувальні числівники.	-	6
Тема 6. Прийменник. Значення та вживання прийменників. Керування прийменників. Прийменники, які вживаються з Знахідним відмінком, прийменники з Давальним відмінком. Прийменники, які вживаються із Знахідним або з Давальним відмінком. Прийменники з Родовим відмінком. Злиття прийменника з артиклем.	6	6
Тема 7. Керування дієслів. Керування прикметників та іменників в німецькій мові.	2	4
Тема 8. Пасивний стан. Пасивний стан дії (<i>Vorgangspassiv / Handlungspassiv / werden-Passiv</i>) та пасивний стан стану (<i>Zustandspassiv / sein-Passiv</i>). Утворення форм пасивного стану. Дієслова, які утворюють та не утворюють пасивний стан. Вживання пасивного стану. Переклад пасивного стану українською мовою.	6	6
Тема 9. Приєднання виконавця дії, причини або засобу дії в пасивному стані. Конкурентні форми пасиву. Вживання модальних дієслів в пасивних конструкціях. Безособовий пасив: утворення, значення та вживання.	2	4
Тема 10. Сполучник. Частка. Вигук.	-	6
Підсумкова контрольна робота	2	2
ЗАГ.: 90	34	56
Семестр 3		
Тема	кількість год.	
	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Складне речення. Загальні принципи побудови.	2	2
Тема 2. Складносурядне речення. Типи зв'язку. Поділ сполучників за типами зв'язку. Порядок слів у складносурядному реченні. Парні сполучники. Граматичний тест.	4	4
Тема 3. Загальне поняття про складнопідрядне речення. Особливості побудови та порядку слів.	2	4
Тема 4. Підрядне додаткове речення. Граматичний тест.	2	4
Тема 5. Підрядне речення причини.	2	4

Тема 6. Основи синтаксичного розбору складного речення. Синтаксичний розбір речення.	2	2
Тема 7. Підрядне означальне речення. Граматичний тест. Тематична контрольна робота.	2	4
Тема 8. Відмінювання прикметників. Слабка відміна.	-	4
Тема 9. Відмінювання прикметників. Мішана відміна.	-	4
Тема 10. Відмінювання прикметників. Сильна відміна.	-	4
Тема 11. Дієприкметник, дієприслівник. Особливості утворення та вживання. Поширене означення. Граматичний тест. Тематична контрольна робота.	4	2
Тема 12. Особливі випадки утворення множини іменників. Омоніми. Описові форми.	-	4
Тема 13. Підрядне речення часу (одночасність дій).	2	4
Тема 14. Підрядне речення часу (різночасні дії).	2	4
Тема 15. Інфінітив та інфінітив II активного та пасивного стану.	-	4
Тема 16. Вживання інфінітива з / без частки zu.	4	4
Підсумкова контрольна робота	2	2
ЗАГ.: 90	30	60
Семестр 4		
Тема	кількість год.	
	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Інфінітивні сполучення з дієсловами <i>haben, sein, brauchen, wissen, verstehen, scheinen, glauben, pflegen</i>.	2	2
Тема 2. Інфінітивні конструкції <i>um + zu + Infinitiv, statt + zu + Infinitiv, ohne + zu + Infinitiv</i>. Граматичний тест.	4	4
Тема 3. Прикметник. Субстантивовані прикметники. Альтернативні способи утворення ступенів порівняння прикметників.	-	6
Тема 4. Підрядне речення мети.	2	4
Тема 5. Підрядне речення порівняння. Сполучники пропорційності. Граматичний тест. Тематична контрольна робота.	2	4

Тема 6. Власні та географічні назви. Особливості вживання.		-	4
Тема 7. Підрядне речення способу дії. Граматичний тест.		2	4
Тема 8. Особливості вживання географічних назв.		-	4
Тема 9. Допустове підрядне речення. Підрядне речення наслідку. Граматичний тест. Тематична контрольна робота.		4	4
Тема 10. Керування дієслів. Іменникові та прикметникові керування.		-	4
Тема 11. Пасивний стан. Вживання пасивного стану. Переклад пасивного стану українською мовою. Конкурентні форми пасивного стану.		-	4
Тема 12. Підрядне речення умови. Реальні підрядні речення умови. Граматичний тест.		2	4
Тема 13. Загальне поняття про умовний спосіб дієслова. Утворення часових форм. Вживання у простих реченнях.		4	4
Тема 14. Вживання умовного способу у підрядних реченнях умови, порівняння та модальних підрядних реченнях. Особливості вживання умовного способу.		4	4
Тема 15. Використання умовного способу для передачі непрямої мови.		2	2
Підсумкова контрольна робота		2	2
ЗАГ.: 90		30	60
ЗАГ.: 360		132	228
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань (аудиторна робота), тематичні контрольні роботи, підсумкову контрольну роботу, самостійну роботу. Розподіл балів: Форма контролю – залік: аудиторна робота – 40 балів самостійна робота – 20 балів тематичні контрольні роботи – 20 балів (2x10) підсумкова контрольна робота – 20 балів Разом – <u>100</u> балів		

Вимоги до письмових робіт	Для контролю засвоєння навчального матеріалу у рамках аудиторної роботи проводяться тренувальні контрольні роботи (тестові завдання, завдання різного виду, в тому числі переклад); дві тематичні контрольні роботи (переклад / тестування) (по 10 балів за кожен). У кінці семестру проводиться підсумкова контрольна робота (20 балів) – речення на переклад або тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua.
Практичні заняття	Оцінюється відвідуваність усіх занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 40 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 8.
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях, активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків на заняття без поважної причини, а також результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять. При виставленні заліку (максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час аудиторних годин, при виконанні завдань для самостійної роботи, а також бали за тематичні контрольні роботи та підсумкову контрольну роботу.
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – залік. Складання заліку передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 100 балів, мінімум 50 балів). Студент, який не набрав 50 балів за рейтингом, до заліку за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск до складання заліку за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань) або за відомістю № 3 при комісії.

8. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

- Письмова робота має бути виконана і направлена для перевірки вчасно, в зазначений час.
- студентам заборонено користуватися мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час виконання письмових завдань;

Академічна доброчесність:

- Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Відвідування занять:

- Студент повинен вчасно приходити на заняття, добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, виконувати завдання, винесені на самостійне опрацювання;
- студент має брати активну участь на практичних заняттях та бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами;
- студент може відпрацювати будь-яке пропущене з поважної причини заняття чи вид контролю;
- студентам заборонено користуватися мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань;
- студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу; інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють навчальний процес у ЗВО.

9. Рекомендована література

1. Драб Н.Л., Скринька С., Стабров С. Практична грамати́ка німецької мови. Посібник для

студентів вищих навчальних закладів та учнів старших класів спеціалізованих шкіл. – Вінниця: Нова Книга, 2007. – 280 с.

2. Євгененко Д.А., Білоус О.М., Гуменюк О.О., Зеленко Т.Д., Кубинський Б.В., Білоус О.І., Артамоновська С.П. Практична граматики німецької мови. Навчальний посібник для студентів та учнів. Комунікативні вправи і завдання. – 2-е видання, виправлене та доповнене, - Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 400 с.
3. Павлишинець О., Петришак Б. Граматика німецької мови. Морфологія та синтаксис простого речення. Збірник вправ для студентів-германістів (українською мовою). – Івано-Франківськ, 2017. – 135 с.
4. Dreyer H., Scmitt R. Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik Aktuell mit Online-Übungen. – Hueber, 2009. – 396 S.
5. Helbig, Gerhard / Buscha, Joachim. Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für Ausländerunterricht. – Berlin und München: Langenscheidt, 2001. – 654 S.
6. Helbig, Gerhard / Buscha, Joachim. Übungsgrammatik Deutsch. – Berlin und München: Langenscheidt, 2000. – 379 S.
7. Smeretschansky R.I. Grammatik der deutschen Sprache. / Unter der Gesamtreaktion von S.P. Handsjuk. – Kiew: Hauptverlag der Verlagsvereinigung „Vyšča škola“, 1981. – 312S.
8. Sokolowa N.B., Moltschanowa I.D. Deutsche Übungsgrammatik. – Moskau: Proswestschenie, 1989. – 304 S.
9. Wlassow J.N., Kulenko V.J. Das Adjektiv. Steigerungsstufen und Deklination. Handbuch mit modernen Übungen für die Studenten der Fremdsprachenfakultät (Deutsch als zweites Fach). – Winnyzja: NOWA KNYHA, 2003. – 96 S.
10. Wlassow J.N., Kulenko V.J. Rektion der Verben, Adjektive, Substantive im Deutschen. Handbuch für Studenten und Lehrer. – Winnyzja: NOWA KNYHA, 2003. – 144 S.
11. Übungsgrammatik. Deutsch als Fremdsprache. Навчальний посібник з практичної граматики для студентів факультетів іноземних мов (видання друге, доповнене та перероблене) / Венгринович А.А., Весоловський О.В., Власова О.І., Угринюк Р.В. – Івано-Франківськ, 2016. – 165 с.

Викладачі:

Павлишинець О. О., старший викладач кафедри німецької філології

Петришак Б. Я., старший викладач кафедри німецької філології

Весоловський О.В., асистент кафедри німецької філології